

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket előhad és hírdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Valósággá lett.

Ami miatt aggódtunk, amit nap-nap mellett érdeklődéssel vártunk, valósággá lett. Olaszország felmondta a hármasszövetséget. Sőt hűtlenségében még tovább ment, orozva hátba támadott bennünket akkor, mikor már tíz hónapja hullatjuk vérünket. Olyan perfidia ez, melyhez hasonlót nem mutat a történelem.

Ha elnézem Európa térképét, felmerül előttem a kérdés, hova jutunk, hány ország van még, amely nem áll velünk hadilábon. Bizony nem sok. Ellenség övez körül északon, farkasszemet néznek velünk délen, újabban fojtogató kar emelkedik felénk dél-nyugaton. Ellenünk esküdött immár több mint fél Európa. Észak felől gőzhengerrel jöttek ellenünk, ki akarták szorítani belőlünk az életet. Országunkat feldarabolni, csontjainkat szétszórni. Anglia gazdasági fegyverekhez nyúlt s kiehéztetéssel próbált győzni. A többi sem maradt hátra. Agyuval, puskával rontott ránk s akart eltörölni a föld színéről. Mindennek tíz hónapja s Istennek hála, még mindig élünk, szívünk még dobog, erős csontjaink súlyát érzi az ellenfél mindenütt.

Többet biztosítottunk eddig, mint az életet. Megmutattuk a világnak, hogy régi

nevünket nem engedjük bemocskolni, faji sajátosságaink még nem vesztek ki belőlünk. Mi tagadás benne, ütések kaptunk mi is, de nem adtuk ingyen. Szemébe néztünk az ellennek. Törekvésének irányát akkor változtattuk meg az oroszok, mikor azt hitte, hogy közel van küzdelme céljához. A Kárpátok bércén megfordítottuk a gőzhenger utját. Meggyengült déli ellenfelünk is, a többi is megkapta a magáét. Jóakaróink száma most eggyel megszaporodott. Erejét nem becsüljük le, de azért nem ijedünk meg tőle. Nemsokára érezni fogja fegyvereink súlyát. Mert a magyar baka még nem gyengült meg. Győzzük meg kenyérrel és puskaporral is. Lelkesedésünk sem szűnt meg. A példátlan hálálanság katonáink harci vágját csak növeli.

Pihent ellenséggel most új háborút kezdeni kemény dió, de csüggedésre nincsen ok. Az a nyugalom, mellyel az ország lakossága az olasz hadtűzrelet fogadta, a legerősebb tanúság rá. Megerősítjük szívünket. Szenvedtünk eddig, ha kell türünk, küzdünk tovább is. Áldozatunk vérben és pénzben nem csekélységek, de a továbbiaktól sem rettenünk vissza, mert az egész nemzetet csak egy vágy hatja át, hogy kicsavarja az orvul támadó kezéből a tört, hogy megboszulja az álnokságot, mely hosz-

szabtra nyújtja a háborút és újabb megpróbáltatásnak teszi ki sokat szenvedett népünket.

Bizalommal nézünk a jövőbe. Csak a közel napokban ujtuk meg a magyar képviselőházban „az életünket és vérünket“ történelmi eseményeinek másfél százados jelenetei. Zugó viharoként vonult át az egész képviselőházon a lelkesedés. Nem volt többé ellenzék és kormánypárt. Emberek, pártvezérek és közkatonák, akik eddig mint engesztelhetetlen ellenség állottak szemben, e pillanatokban eggyé lettek. A nemzeti összetartozandóságnak és megértésnek oly meghatározó jeleivel falálkoztunk, aminőkre az újabb keletű törvényhozásunkban az 1861. évi felirati javaslat óta nem volt példa. Mikor a veszedelem veszes felhő tornyosulnak felettünk, mint a múltban, ma is megújulnak a magyar jellem legszebb tulajdonságai. Megszűnik a visszavonás, kishitűség. Egész népünk egy szív, egy lélek.

Megindult a második hadikölcsönre a jegyzés. Attól tartottunk, hogy az olasz bonyodalmak hátrányosan befolyásolják a tőkével rendelkezők bizakodását. Ugy látjuk, hogy legkevesebb sem, mert ezek csak a magyar tüke újabb forgalmára vezettek. A tettekre kész hazafiságból új kölcsönjegyző mozgalom indult meg, mert érezzük, hogy

Vissza a családhoz.

— Sándor, hova akarsz menni ilyen késő este minden szó nélkül? Csak nem akarsz ismét egyedül hagyni? Az óra azonnal üti a tized. Ne menj el!

Könyörgően, reszketve kérte a fiatal asszony sápadt arcú férjét, aki gyors mozdulattal ölté magára kabátját.

— Ne beszélj oly sokat! — szólt a férj idegesen, élesen. — Ti asszonyok csak beszélni tudtok. Nincs fogalmatok sem arról, hogy egy olyan állású tisztviselőnek, mint amilyen én is vagyok, mennyi megbeszélési valója van. A te kedvedért nem hagyhatom el kollégáimnak társaságát. Különben ma igen fontos dologom van. Egy kis becsületbeli dolog, okvetlen ott kell lennem.

Az asszony megrezzent.

— No, ne ijedj meg! Nem párbaj! Csak fontos megbeszélési való. Csak az egyszerűen akadályozz! Megígérem, hogy holnap, holnapután és mindig itthon maradok.

— Oh, hányszor hallottam már tőled ugyanezeket a szavakat, de sohasem láttam azoknak beteljesítését. Elmentél minden áldott este izgatottan és hazajöttél még izgatottabban, teljesen megtörve. És én remegve a várakozás kínos csendjében, könnyes szemekkel néztem, szinte lestem az óramutató vonatától ítésmű mozgását. Eszembe jutottak ilyenkor azok a boldog napok, amikor még az örömtől volt lázas az ajkunk s nem a fájdalom, hanem az igazi öröm csalt ki szemünkből kristály könnycseppeket. Most is a jövőről álmodom, de rettenetesek álmaim, ha gyermekekre s gyermekekre gondolok. Ne menj, maradj!... Ne hagyj szomorkodni a te szenvedő és forrón szerető kicsiny feleségedet!...

— Csak az egyszer, — vág közbe a férfi, teljesen utrakészen.

Még egy kis igazítást tesz ruháján, kalapját kezébe veszi s megindul. Az ajtóhoz érve visszafordul: — Pá edesem, azonnal jövök!

S megindul. Eltűnik árnyalakja a lépcsőház komor sötétségében.

Néhány perc múlva a pazarul világított főuticán megy. Szemeit egy kétemeletes épület kivilágosított ablakaira szegi. Idegessége még jobban fokozódik. Szinte rohan, hogy céljához hamarabb érhesse. Hirtelen feleségének szavai jutnak eszébe. Nem tud tőlük szabadulni. Pedig próbálja legyűrni a gondolatokat. Nem sikerül.

— Szegény feleségem! — suttogja lehellet-szerűen maga elé — ha te tudnád, mi az, ami engem űz, hajt e helyre. Megborzadna még a gondolatától is. Pedig eleinte csak csupa szórakozásból jöttem. Unalmas perceimet az ifjúkori barátok körében töltöttem el. Szenvedélyemmel lett a kártyajáték. Később piszkált, ösztönzött, vonzott a nyereségvágy. Aztán már csakis ezért jöttem ide. Éppen úgy, mint most. Sokat szeszitettem. Olykor vissza is nyertem valamit. Éppen annyit csak, hogy elég lett a családnak. Azonban az utóbbi napok még csak morzsaleket sem juttattak abból a kamatból, amennyit elveszített pénzem esetleg valamelyik igen-igen kedves barátomnak jövedelmez... Nem engedek!... Nem! Történejk bármi, nyíljék alattam meg a föld, vessen bár meg az egész világ, pénzem vissza kell szereznem. Pethőnél már tartozásom is van. Ha mást nem is, de ezt bizonyosan letörölöm ma este. Talán csak megfordul a kocka!

E sötét gondolatok élénk tülekedése között észre sem vette, hogy a vig kacajától, mérges kitaladásoktól, tréfáktól hangos, tul hangos terem ajtaja elé ért.

Feleszmélt... Igen, itt van a mai utjának végső pontján. Csak néhány lépést kell még tennie, csak meg kell nyomnia a kilincset s hangos zsvió fogja jelezni a kedves Sándor megérkezését.

De mi ez?

Nem ismer magára! Be is szeretne menni, meg nem is.

— Ejha, Sándor! — sugta valami a belsejében — ez a férfiu erő, bátorság? Máskor nem gondolkodtál oly sokat, öröm, lázas öröm volt az arcodon, reszkető idegeid majd megszakadtak az izgalomtól, a szenvedéstől, mikor ez ajtóhoz értél. Csak befelé! Bátor! A férfi sohasem fél. Biztosan nyersz ma este... Ott benn halomszámra hevernek a csengő pénzek... A tied is azok között van... Előre! Várnak már a cimborák!...

— Ne menj! — fuldokolt egy fájdalmas hang, a feleségének könyörgő szava, mely a szívből, az agyonzaklatott, lenyűgözött férfi jó szívéből törte át a szenvedély bástyáját. Ne hagyj szomorkodni szegény kis feleségedet, aki csak téged... téged szeret...

A daccá fajult személynek erős ellenfele akadt. Melyik lesz a győztes?

A szenvedélye korcsult akarát felkészülve várt. A szív megerősödve, megijulva bátran, félelem nélkül állt a viadalar.

A küzdelem erősödött. Szív, lélek, akarát, dac, szenvedély, hitvesi eskü, pénzbirás után való vágy, elfojtott keserűség, neje fájdalmasan kéréllő gyengéd szava egy gomolyban forgott most a férfi agyában.

... Megtántorodik. Fejéhez kap, mintha valami kellemetlen álmat akarna elfüni. Mindig több és több téri hódít a szív meleg érzése, gyengül az előbb még oly kemény akarát, dac, szenvedély ereje.

győznünk kell. Az újabb felhívás iránt mutatkozó érdeklődést látva nem lehet kétségünk az iránt, hogy anyagi téren is megadjuk a választ ellenségeinknek. Az igazság, melyet képviselünk, áldozatok, melyeket eddig hoztunk, el nem bukhatik, meg nem semmisülhet. A győzelem csak késhetik, de el nem maradhat.

HIVATALOS RÉSZ.

Esperesi kinevezés. Kiss Piusz szentszéki ülnököt, miután a sümegi plébániára f. hó 23-án törvényszerűen investáltatott, — bibornok püspök ur a sümegi kerület esperesévé nevezte ki.

Halálozás. Körmendy József pápai kamarás, ságvári plébános életének 74-ik, áldozásának 48-ik évében f. hó 25-én elhunyt. R. i. p.

Változások a papnevelde előjáróságában. Dr. Beóthy István papneveldei alkormányzó tiszjtől saját kérelmére fölmentetve, theologiai tanár maradt.

Dr. Hoss József a papnevelde-intézeti lelki-igazgatóság alól fölmentetve, a dogmatika nyilvános rendes tanárává kinevezetett.

Dr. Luttor Ferenc az erkölcstan és lelkipásztorkodástan helyettes tanársága alól fölmentetve s az egyházjog és egyháztörténelem nyilvános rendes tanárává nevezetett ki.

Sárközy Lajos veszprémi hitoktató a papnevelde-intézet lelkiigazgatójává kinevezetett.

Ideiglenes administrator. Puska Géza, ságvári kisegítő káplán a ságvári plébánia lelki és anyagi ügyeinek ideiglenes vezetésével megbízott.

Hadikölcsön.

Az olasz hadüzenet alkalmából a veszprémi Székeskáptalan a már jegyzett egymillió koronát egymillióöttszáz ezer koronára emelte. Ugyancsak dr. Rédey Gyula nagyprépost a jegyzett 60.000 koronához újból 40.000 koronát, dr. Rada István prelátus-kanonok a jegyzett 100.000 K-hoz 10.000 K-t, Reiner Gyula apátkanonok a jegyzett 40.000 K-hoz 15.000 K-t, Adám Iván apátkanonok a jegyzett 4400 K-hoz 10.300 K-t, Rosos István apátkanonok a jegyzett 17.000 K-hoz 7000 koronát jegyeztek.

A szerzett információ szerint még jegyeztek az Angolkisasszonyok 14.000 K-t, a sümegi Fe-

rencrendiek 8000 K-t, özv. Rada Kálmáné 2000 K-t, Rada Ferenc 200 K-t, Benacsek Béla 5000 K-t, Kanczler Károly harctéren levő tartalékos hadnagy 1300 K-t, Pintér Vilmos 500 K-t, ifj. Reiher Gyula klerikus 200 K-t jegyzett.

A Veszprémi Takarékpénztárnál a második hadikölcsönre jegyeztek: Pápai Viktor nyugalmazott rajtanár 55.000 K, Veszprémarósi tisztviselői nyújtóalap 27.500 K, dr. Török Gyuláné 22.000 K, Weisz Eiek és neje 20.000 K, dr. Benkó Károly 20.000 K, Királyszentiváni kisgazdák 20 ezer korona, Angeli Márton 20.000 K, Csolnoky Istvánné (Arács) 18.000 K, Koller Sándor és neje 10.000 K, Schmidt János és neje (Hajmáskér) 8000 K, dr. Beóthy István hittanár 300 K, Bihgelhardt Ferenc igazgató 1000 K, Kálmán István 1000 K, Vajda Lajos (Kádárta) 1000 K, Molnár Dániel (Kádárta) 4000 K, Tálos Dániel (Felsőörs) 10.000 K, Tési ág. ev. egyház 2200 K, Veszprémi Chebra-Kadischa Szentegylet 5000 K, Veszprémi Izs. Szegényegylet 1000 K, Eisel József (Veszprém) 4000 K, Balatoni Szövetség 12.000 K, Kis-lódi kisbirtokosok 3100 K, Rothauser Dezső 2000 K, Rothauser Zsiga 2000 K, Stoll Miklósné 10.000 K, Léránt Antal ősi esperes 3000 K, Veszprémi Hitelszövetkezet 10.000 K, Perényi Antal dav. igazg. 10.000 K, Nagy László őrnagy 4400 K, Jáki Pál ref. lelkész (Hajmáskér) 4000 K, Beivel-család 10.000 Kösszeggel.

A Veszprémmegyei Takarékpénztárnál jegyeztek: Veszprémmegyei Takarékpénztár részv.-társ. 60.000 K, Veszprém város Lázárház-alap részére 37.500 K, Veszprémmegye árvaszék-alap részére 15.000 K, Veszprémmegye honvédség-alap részére 5000 K, Lakath János (Berhida) 20.000 K, Szokoly János (Bakonybél) 15.000 K, veszprémi Izs. hitközség 5000 K, veszprémi izraelita Krajcáregylet 1000 K, veszprémi ipartestület 3000 K, veszprémi szikvizgyár 2000 K, Örvényes község tanítói-alap 1000 K, különböző apróbb tételekben 120.000 K összeggel.

A veszprémi Közgazdasági Bank és Takarékpénztárnál a második hadikölcsönre a következő nagyobb jegyzések történtek: Filipi Fülöp (Antalháza) 6000 K, Németh Gábor (Nagyvárszony) 7500 K, Zvicker Béla (Akali) 12.000 K, Gazdasági Egyesület 3000 K, Faragó Adolf (Hajmáskér) 10.000 K, Dibsky Károly (Szentkirályszabadja) 33.000 K, Vármegegyei gyámpénztár 10.000 K és veszprémi Közgazdasági Bank 25.000 K összeggel.

— Most pedig jól jegyezd meg szavaimat, mert utolszor szólok hozzád! Ez a pénz nagyértékű könyvtáram utolsó töredékének ára. Vedd és nyerd vele minél többet, mert ha ellenkezőleg történik, szomoró, fénytelen napokat élsz ezután... Látom szemeidről, hogy erősen gondolkodol és csodálkozol magaviseletemen... Készen állok a felelettel... Nem a folytonos vesztésed adta nekem azt a lelkiert, amely ismét a szerény és élni tudó okos emberek sorába juttat, hanem előbbi gunyolódásaid. A játékkal együtt járó éjjelezés és vesztésed szervezetedet kikezdte ugyan mérges fogaival, ezt azonban mind el tudtam volna tűrni ezután is. De előbbi csipkedéseidből nem tűrhettem azokat az ocsmány részeket, amelyek feleségemnek tiszta lelkét és erkölcsét érték, gyalázták; mert ezek a szavak a szívemet tépték, szaggatták volna rongyfoszlányokká.

— Jó mulatást Pethő! A viszontlátásra! — ezzel sarkon perdült és faképnél hagyta kedves, voit barátját. Meg sem állt hazáig.

Megtisztult ifjú lélekkel és szívvel nyitott be a kedves légkörű szobába, ahol egy aranyos asszony a teljes bizonytalanságban s remegve várta, várta édes Sándorát.

A váratlanul korai megérkezés meglepte az asszonyt. Ijedt, rosszatsajtó, majd némi örömtől gyánító szemekkel nézett megérkező férjére... Félt tőle...

De az észrevette a változókat érzésekkel küzdött. Könnyes szemekkel kért tőle bocsánatot, leleplezve eddigi életét. Csak a változás okát nem mondta meg soha, egész életében sem.

... A hold kiváncsian kandikált be az ablakrepedésen. Kerek arca elárulta azt az örömet, melyet a csókban fürdő és boldogságuk tetőpontján levő két alak látása kellett fel benne.

Csak a holnap, holnapután ne lenne szegénykéknek olyan küzdelmes, olyan koldus...
Mözner Ferenc.

Elismerés. Közöltük nem régiben, hogy Rada István dr. prelátus-kanonok 10.000 kor. adomány-nyal járult a pápai Szentilonay féle intézet építési költségeinek viseléséhez. A nemes adományozás lehetővé tette, hogy az építkezéseket a tervezés szerint vezessék. Minden jó tett önmagát dicséri. Bibornok-Püspök Ur Ó Eminenciája mikor a prelá- tus ur nemes cselekedetéről értesült, meleg hangu levélben gratulált. Elismerő sorai ezek:

Méltóságos és Főtisztelendő Prelátus és Kanonok Ur!

Örvendetes tudomásomra jutott, hogy Méltóságod a pápavárosi Szentilonay alapítványi-ház, illetve intézet építészeti költségeire tízezer (10.000) koronát adományozni szives volt.

Ezen nemes cselekedete által Méltóságod lehetővé tette, hogy az intézet oly állapotba hozassék, mely a b. e. alapító szándékának teljesen megfelelően, az általa szem előtt tartott emberbaráti és kulturális célok elérését lehetővé teszi; de ugyanezen fenkölt szellemű adománya által Méltóságod szülővárosában fényes és maradó emléket is állított magának, mely mindazokat, kik az Intézet jótéteményeiben bármi módon részesülendek, minden időkre mélyen érzett hála- rá kötelezi!

Fogadja ezért Méltóságod mindezek, de a magam nevében is teljes és tiszteletteljes köszönetemet, ki ajtatos imába és szeretetbe jövőre is ajánlottan, régi s őszinte nagybecsüléssel maradok Veszprémben, 1915. évi május hó 25-én

Méltóságodnak jóakarója Károly s. k.,
bibornok, püspök.

A villamostelep házikézelése.

Egyik közelebbi számunkban megirtuk, hogy a Röck István-cég a városnak ajánlatot tett a villamostelep reorganizációjára. A képviselőtestület legutóbbi gyűlésében megbizta dr. Komjáthy László polgármestert, dr. Csete Antal tisztii ügyészt s a városi főmérnököt helyettesítő Erdős Béla máv. osztálymérnököt, hogy a benyújtott ajánlat alapján az említett céggel tárgyalást kezdjenek s a villamostelep megváltása ügyében a szükséges lépéseket tegyenek.

A bizottság a megbízást teljesítette. Tárgyalásának eredményét a polgármester a pénteki közgyűlés elé terjesztette. Előzetesen azonban az állandó választmány, a pénzügyi bizottság s a tanács is tárgyalta együttes ülésen s egyhangu határozatot hozott. A közgyűlésen dr. Horváth Béla főjegyző volt az előadó. Világosan, időrendi sorozatban, a legkisebb dologra is kiterjeszkedő pragmatikus összeállításban terjesztette az ügyet a képviselők elé. Előadás, majd később a polgármester ellen- tetteket elosztató magyarázata annyira átlátszóvá tették a villamostelep megváltásának s tovább való fejlesztésének kérdését, hogy a bemutatott szerző- dések szószentri bemutatása mellőzhető volt.

A képviselők elég nagy érdeklődést tanu- sítottak s a háborus idő dacára is elég nagy számban jelentek meg. A tárgyalás ugyan kissé hosszadalmas volt s így esett meg, hogy a szavazás előtt többen eltávoztak. Pedig ez a fontos, a város jövőbeli fejlődése érdekében életbevágó ügy meg- érdemelte a komoly érdeklődést.

A képviselőtestület két szavazat ellenében harmincket szavazattal kimondotta, hogy a villa- mostelepet megváltja, házikézelésbe veszi, a meg- levő gépeket a Röck-céggel teljesen, új rendszerre fordítja, átalakítja, egy négyszáz lóerős új gépet beszerz, a telepet 10 m. hosszú épülettel meg- hosszabbítja. A régi gépek átalakítása belekérül 47 ezer koronába. Az új gép — mely Öbcsre rész- re készült — egy teljesen új rendszerű hűtő- viztisztítókészülékkel s felállítással 179.700 kor. kiadást igényel. Az üzemberlőcégnek visszalépésért fizet a város 25 ezer koronát (előbb 47, majd 30 ezer koronát kért). Az épületbővítésre számítanak 22 ezer koronát s így a szükséges forgatókével együtt a telep átvétele, a régi gépek újja tétele, egy nagy gépegység beállítása, épületbővítés s más apróbb megváltás belekérül összesen 300 ezer koronába. Ebből a Röck-cég 226.700 koronát kap és pedig felét a gépek üzembehelyezésekor, felet pedig egy év múlva a bankkamatfelét meghaladó 1 1/2% kamattal. A belépésért járó 25 ezer koronát a város csak a teljes átadás után fizeti ki.

A Röck-céggel s az üzemberlőcéggel kö- tendő szerződések közt a képviselőtestület jún- ktimot állapít meg. Ha valamelyik szerződés nem

nyerhet jóváhagyást, a másik szerződés érvényesége is megszűnik.

A városi képviselők legnagyobb része örömmel szavazott a tanács javaslatára, mert unta már, hogy ez az ügy a maga farszót, beszántó hatásváltoztatásáig ott kigyózzott a meddő tárgyalásokban. Ismertük mindannyian, hogy a városi hatóság s a villamosbizottság a telep megváltására törekszik, de egyuttal olyan kedvező feltételek valószínűsítésére is, amelyek a jövőbeli prosperitást biztosíthatják. Helyes mérlegelés szerint a kedvező fordulat előállott, a házikészítésbe vétel alkalmas időpontja elérkezett s a teljes felvilágosító magyarázatok után a képviselők ezt a régen vajdudó kérdést megoldották s a villamostelepet, mint a város fejlődésének, anyagi erősségének egyik reménybeli tényezőjét a város javára megszerezték. A közönség sok zaklatástól menekül meg, az iparosok, ipertelepek pedig jól hozmosítható olcsóbb áramhoz juthatnak, a vezetékhalózat minden helyre kiterjeszhető lesz, mert hisszük, hogy a város kezelése be fogja váltani a most éledő reményeket. Az ellenőrzés, felügyelet kérdése is szóba került s vázlatos tervezetben ismertetve lett. Ez azonban még nem befejezett dolog, mert a közgyűlés egyező határozata erre nem vonatkozott. —a.

Az elesett hősök s az egyházi anyakönyvek.

Ebben a párját ritkító világháborúban az egyes harcok el is nagymérvű hősiességet fejtenek ki, amelyet feltétlenül meg kell öröközni. Mindenekelőtt ezt megörökíti a jótékonykodás oly sokféle megnyilvánulása, aminőre sohasem gondoltunk volna, ha nincs háború.

A jótékonykodás, az arra reászoruló segítségnyújtás sohasem volt idegen dolog hazánkban. Jótékonykodást gyakorló és ápoló egyleteink mindig nemcsak hivatalos magaslátán állottak s ezen a téren is, mint egyebekben is, tiszteltreméltó helyet vívtak ki maguknak kath. egyesületeink.

De a jótékonykodás fokozódásának most nyílik tág tér és alkalom. A harcosok itthonmaradt családjai, az elesett hősök árvái az állam, az egyház, a társadalom s egyesek jószívűségére s megértő szívére appellálnak. S nem hiába. Minden erre hivatott tényező a legodaadóbb buzgósággal megteszi a magáét.

A megbeszült hősök, a háború hősi rokkantjai, világtalanjai hatványozott jótékonykodásunknak különös pártfogoltjai. S ez tekintetben is megteszik minden tőlük teljességeinket.

A kórházak, a jótékonykodást szolgáló egyházi s világi jellegű előadások, a tehetősebbek gazdag adományai, a legutolsó falusi asszonyok szíve mélyéből felajánlott legkisebb ajándékai is fennenn hirdetik e téren is magaslatos tevékenységünket.

De nemcsak a jótékonykodás fokozottabb gyakorlására nyílik most tér, hanem arra is, hogy az elismerés és hála érzelmeit más módokon is nyilvánítsuk hőseink iránt. Sajnos, ezen a téren már nemcsak élőkrol, hanem elesett hősekről is van szó.

Az életben maradt hőseink mellett sok elhunyt hősiünk is van. Gyászolják ezeket a szülők, a feleségek, a gyermekek, a barátok, a községek, a különféle törvényhatóságok, hivatalok, egyesületek, tanintézetek stb. S mindezek különféle módokon, de egy ugyanazon célból akarják leróni hálájukat a világháború hősei iránt. Hejyes. Mert okvetlenül meg kell öröközni úgy az élő, mint az elhunyt hősök emlékét úgy a magunk, mint az utókor számára.

S e téren nem maradunk el egy művelt nemzetől sem. S e tekintetben sokat olvashattunk az egyes törvényhatóságok, községek, s különösen a tanintézetek intézkedéseiről, amelyek a hozzájuk tartozó, illetőleg tartozott élő és elhunyt tagjairól különféle dicséretes módon fognak megemlékezni. A háborús anyakönyvek s emlékek között a hála legszebb és legközvetlenebb megnyilvánulása lesznek ezek az emlékek. Hogy ezek mily megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek az utókorak, nem kell azt bőven kifejteni.

Midőn ezen örvendetes, vagy jobban mondva szomorúan örvendetes dolgokat tapasztaljuk, nem hallgathatom el azon óhaját, vajha adatnék mód az elesett hősök nevét hitelesen megörökíteni az egyházi anyakönyvekben is.

Az nagyon természetesen, hogy az elesett hősök anyakönyvezése sok nehézséggel jár. Ha azonban a teljes bizonyosság mérve megvan, akkor közlik nálunk a polgári anyakönyvvezetőkkel.

Nem lehetne-e módot találni arra, hogy az

elesett hősök az egyházi anyakönyvekbe is bevezetessenek?

A belügyminiszter az arra illetékes hatóságok közbenjöttével talán elrendelhetné, hogy az elesett hősök neveit az illetékes egyházi anyakönyvvezetőkkel is hivatalból tudassák. Midőn mindenek ünneplik hőseinket, az egyházi anyakönyvekben is meg lehetne egyöntetűen örökíteni neveiket.

Dr. Kozma Kálmán.

Olasz katonák.

A *Külgügy-Hadügy* c. hetiszemle hosszabb cikkben foglalkozik az olasz hadsereg szervezetével és katonai jelentőségével. Az olasz hadsereg multja éppen nem dicsőséges. 1870-ben reorganizálták és 1900. óta, mikor III. Viktor Emánuel trónra lépett, készült háborúra. A mai olasz hadseregben a fegyver-, illetve a csapatnemek a következők:

Carabinieri. Gyalogság, amely csendőrszolgálatot és határvédelmi szolgálatot teljesít.

Legjellegzetesebb csapatnem az olasz hadseregben a *bersaglieri*. A bersaglieri különös ruházatában karakterisztikusan olasz. A mozgékony kis bersaglierek derűs látványt nyújtanak. A nevükhöz számos tradíció fűződik. Ők az olasz hadsereg gyalogságának gerince. A bersaglieri az olasz nép egyik büszkesége. Utána következik jelentőségben a gyalogság egy sokkal ifjabb csapatneme: az *alpini*. Az alpiniket fizikailag erős, viharezett fáradtságbíró hegylakókból rekrutálják és sportban kipróbált, testileg válogatott tisztvezetésére bízzák. Nagy teljesítőképességük, alapos terepismertük, megszokottságuk a magas hegyekben kitűnő határvédők teszik őket. A háború első fázisában különösen számolni kell az ő békében is teljes harcckészségükkel.

Az olasz lovasság annak dacára, hogy az olasz általában nem lovas nép, elég jó. Sőt lovas tisztikaruk kiválónak mondható. Az olasz lovasság, amely nem nyújt olyan dőlceget látványt, mint a magyar, igen fürgé és a terepen jól tájékozódik. Ezzel a körülménnyel is számolni kell.

Az olasz tüzérség elite fegyvernem. Kiképzése a fegyver ismeretében és harcászati alkalmazásában kiváló. Ágyuanyaguk nem rossz, csak nem elegendő. Tisztjeik, akik nagyrészt a torinói akadémiáról kerülnek ki, nagyon képzettek.

Az olasz tisztikar zöme a modenai katonaiskolából, vagy a torinói tüzérség és műszaki akadémiáról kerül ki. Mielőtt csapatszolgálatukat megkezdénék, előbb egy *alkalmazó tanfolyamon* kell résztvenniük, amelyen megismerkednek az összes fegyvernemekkel. A tisztikarban tulnyomó a polgári elem, bár régi patriciuscsaládok neveivel is találkozunk. Tiszt és legénység között az érintkezés igen szives, ami a latin faj temperamentumból és az olasz társadalom demokratikus felfogásából következik. Ez a szives viszony azután igen sokszor a fegyvernem igen súlyos megsértését eredményezi.

A legénységnek *egységes képe nincsen*, dacára annak, hogy nemzeti hadsereg. A városiakból rekrutált ezredek átka az, hogy *nem bírják el a testi fátalmakat*. *Szociális eszmék, anarkisztikus ideák bomlasztó mérge züllesztii szét ezeket az ezredek*, amelyek *harcban kevésbé használhatók, fegyvermelletlenek és fizikailag gyengék*. A parasztezredek katonái, különösen a piemontiai és abruzzóiak, a fátalmakat kitűnően viselik, de minden értelmesség nélkül valók, csupán nagy maszákbak alkalmazhatók. Ez nyersanyag a vezető kezében.

A menetfegyvernem általában laza az olasz csapatoknál. A déli temperamentum nagy lendületre készítheti első percekben Itáliá haderejét. De ugyanez a vérmérséklet végzetesen kétségbeesik az első sikertelenség után. Az olasz hadsereg egyes fegyvernemei kiválóan vannak kiképezve.

Ezzel komolyan számolni kell. De a fegyvernemhiány, az erkölcsi erő minimális foka háborúban végzetesen megboszulja magát. Ez a hadsereg, amely igazságtalan és gyalázatos ürügygel ordítva megy háborúba most, az első kudarc után széthulló kéve lesz.

Az olasz hadsereg békében 12 hadtestre oszlik, háborúban 4 hadseregbe tagozódik. Székhelyük: Róma, Nápoly, Verona, Milánó. Minden hadsereg 3—4 hadtestből, 1 lovas hadosztályból, 1 nehéz tábortüzérszázadból, műszaki csapatokból, élelmezési, egészségügyi intézetekből és löszeroszlopokból áll. Egy hadtestben van 2 gyaloghadosztály, esetleg egy milíciahadosztály (nem tényleges legénységből mozgósítás esetén állítják fel), 1 bersaglieri ezred, 1 lovasezred, 1 hadtest tüzérezred 6 üteggel, 2—3 nehéz tábortüzérezred, műszaki csapatok és telepek élelmezési, egészségügyi intézetek és löszeroszlopok. 1 gyaloghadosztályban van 12 gyalogzászlóalj, 1 hadosztály tüzérezred 5 üteggel, 1 árkászszázad, 1 hidászszázad és a szükséges intézetek. Lovasságot esetről-esetre a hadtest oszt be.

Egy lovashadosztályban 2 lovashadnagy tállunk. Minden lovashadnagyban 2 ezred van és 1 lovagló ütegcsoport (2 üteg 4—4 ágyuval).

Tisztviselők drágasági pótléka.

A drágaság a társadalom minden rendű és rangú tagjára nap-nap után nyomozódó terhet ró. Az élelmi cikkek hőrribilis áremelkedése azonban leginkább sújtja a fixfizetésű egyéneket, magán- és köztisztviselőket s mindazokat, akiknek jövedelmét a háború idő kedvező konjunkturái nem érintik s akiknek tehát nincs módjukban a megélhetés többé kerülését a jövedelem emelésekkel kiegyenlíteni.

A tisztviselők mind e nagy teher dacára sem tudnak sorsukon segíteni, mert reménységüknek utját vágta gróf Tisza István beszéde, melyben kifejtette, hogy a háború idők szenvedéséből, küzdelméből *mindenkinek* ki kell vennie a magarszert. A miniszterelnök beszédét a *Közgazdasági Közlöny* után az alábbiakban közöljük, bár nem gondoljuk, hogy okfejtése nyomán a tisztviselők lelkebe a megnyugvás békeje szállana.

„T. Ház! Még csak egy olyan tárgyról kell megemlékezni, amelynél nagyon nehezemre esik az az álláspont, amelyet el kell foglalnunk és ez a tisztviselők drágasági pótlékának a kérdése. Nem mondom újat, mert hiszen a magyar tisztviselői kar azon bizalmi férfiaknak, akikkel érintkeztem ebben a tekintetben, már megmondtam álláspontomat.

Keves méltatlanabb vád érhetne, mint az, hogy nem bírok érzékkel azoknak a szerényebb gazdasági körben mozgó családoknak sorsa iránt, akikre a mai drágaság oly óriási súlytal nehezedik. Igen méltatlan vád volna talán, amelyet sok méltatlan váddal együtt igyekezném zugolódás nélkül elviselni, ha bárki is szivtelenségnek vagy a kellő emberi rokonérzés hiányának tulajdonítaná az álláspontomat. De méltóztassanak megengedni, hogy áll a dolog? Ez a háború, annak az egyenlő iparágnak kivételével, amely a háborúval szoros összefüggésben áll, amelynél a háború igen előnyös ipari konjunkturákat teremt, óriási gazdasági nélkülözéseket hárít mindenkire. Nem az az eset itten, amely előáll akkor, ha egyszerűen drágaságról lenne szó, ez természetesen elsősorban a fixfizetéssel, fixjövedelemmel bíró társadalmi osztályokra hárulna és szükségessé tenné tehát, hogy ezen társadalmi osztályokról az állam külön igyekezzék gondoskodni.

A háborúnak gazdasági hátrányai különböző mértékben, különböző módon kiterjednek az egész magyar társadalomra és talán sok tekintetben súlyosabbban a produktív munkában élő társadalmi osztályokra vagy a szabad foglalkozást űzőkre, mint a tisztviselőkre. Méltóztassanak végiggondolni: a kis-kereskedő, a kisiparos, az ügyvéd, a mérnök, a magánhivatalnok sokkal súlyosabb helyzetbe jut, mint az állami tisztviselő, aki ha küzd is a drágaság csapásaival, legalább a maga jövedelmét biztosítva érzi. Ennek folytán ebben a helyzetben nem látom lehetőséget annak, hogy az állam a tisztviselői osztályt különös megítélésben, különös eibánásban részesítse akkor, mikor a háború gazdasági bajai a társadalom összes osztályaira egész

sulyokkal nehezdednek. Amint az már annyiszor mondatott — és ebben igen nagy igazság van — a háborúnak erőfeszítései nemcsak a harcterén nyilvánulnak; a háború önmegtartóztatást, önfenntartást, hősiességet, energiát kíván mindenkitől, az itthonmaradottaktól csakugy, mint a hadbavonulattól. Ezeknek a hadierényeknek nyilvánulniuk kell a gazdasági életben is, ezeknek a hadierényeknek kell a magyar nemzet minden tagját, minden társadalmi réteget átsegíteni a háborúval kapcsolatos gazdasági megpróbáltatásokon.

Amit az állam megtehet, t. uraim, azt szívesen megteszi. Hogy egyebet ne említsek, utasítást adtunk ki, amelyenl fogva a háborúnak tartamára felfüggesztettük a fizetési előlegek levonását, úgy, hogy azok a tisztviselők, akik fizetési előlegeket vettek fel, a háború alatt megkapják egész fizetésüket és az előleg levonás csak a béke helyreálltával fog újra megkezdődni. Ez talán egy szerény jele annak, hogy a kormány a maga hatáskörében megtesz mindent a tisztviselői kar érdekében; de méltóztassanak megengedni, mikor az egész magyar társadalom együtt szenvedni át a háború gazdasági bajait, ebből a küzdelemből, ebből az erőfeszítésből mindenkinek ki kell venni a maga részét."

H I R E K.

Bérmálás. Bibornok-püspök ur Ö Eminenciája pünkösdi másodnapján az angolkisasszonyok intézetének templomában bérmált. Fényes egyházi segédlettel végzett szt. mise és prédikáció után hetven növendék vette fel az erősség szentségét. A bérmálások fehér ruhás koszorúja mögött bármányai tisztségben s az ájtatoskodók buzgó seregében képviselve láttuk városunk és a vidék sok előkelő hölgyközönségét. A szent mise és bérmálás alatt az intézet növendékeinek énekkara emelte a szertartás szép-ségét.

Isten háza diszére. Rada István dr., prelátnok-kanonok már több ízben szerzett be saját költségén a székesegyház számára szép templomi felszereléseket. Ujabbán, mint örkanonok, ismét megmutatta Isten háza szépítéséért buzduló szeretetét. Az urkoporsó számára karrarai márványból faragott szép Krisztus-szobrot vett, amely meg is érkezett és csak arra vár, hogy rendeltetési helyére jusson.

Veszprém város Olaszország ellen. Veszprém képviselőtestülete pénteki közgyűlésében tüntetést rögzített a hűtlen szövetséges, Olaszország ellen. Napirend előtt felszólalt Koller Sándor udvari tanácsos, nyug. alispán s ezt az indítványt terjesztette elő: „Köztudomású, hogy egyik hűnek gondolt szövetségesünk, amelyet harminchárom évig magyar becsületességgel támogattunk s amely szövetséges egyességét, anyagi s erkölcsi pozícióját nekünk köszönhetette: most orgyilkos módon bennünket hátra támadott. Tette ezt akkor, amikor Európa három nagy hatalma ellenünk támadt s bennünket egy soha nem képzelt háborúba kényszerített s amikor vitéz hadseregünk talán a világ legelső hatalma előtt nemcsak megállta helyét, hanem azt megállította s az elfoglalt területről visszautazt. Lelkem indulatát követve indítványozom: mondja ki a t. képviselőtestület, hogy ezt az eljárást megítéljük józón, lelki utálatának kifejezésével elítéli. Ugyanakkor pedig benső meggyőződéssel fejezi ki bizalmát a kormány s annak feje gróf Tisza István iránt s a győzelem reményét helyezi a dicsőséges hadsereg minden egyes tagjába." A képviselőtestület az indítványt egyhangulag elfogadta.

Eljegyzés. Szekeres László eljegyezte Steierlein Antal márkói kitanító leányát, Iluskát.

Menekültek. Az olasz háború kitörése miatt a háborús terület lakói nagy részének nyugodt vidékekre kell vonulniuk, akiket Magyarország és Ausztria különböző vidékein helyeztek el. Ebből a lakosságból az egész Dunántúlra 35 ezer lélek esik. Veszprém vármegyének 2059 olasz menekült jutott, akiket a következőképp osztottak el: veszprémi járás 226, enyingi járás 406, devcséri járás 366, pápai járás 275, zirci járás 274, Veszprémváros 228, Pápaváros 249. A menekültek nagy része aggok, anyák és gyermekek. Legnagyobb részük vagyonatlan, mindnyájan osztrák állampolgárok. Ellátásukról az egyes községek és városok

maguk gondoskodnak, melyet azonban a katonai kincstár megteríti. A veszprémi járásban Várpalotán, Berhidán, Vörösbényben, Pakeszin, Herenden, Szentgálon és Városlódon adtak hajlékot a jóravaló olaszoknak, akik váltig hangoztatják, hogy ők jó osztrák állampolgárok.

Önkéntes sebesülése. Dr. Lax Dezső szombathelyi ügyvéd, tüzér hadiönkéntes f. hó 25-én délután gyakorlatozás közben lováról leesett s könnyebb természetű agyrázkódást szenvedett. Az első segélyt Dr. Rosenberg Jenő v. t. orvos nyújtotta neki.

Érettségi. A helybeli felsőkereskedelmi iskolában az érettségi vizsgálatokat június 1., 2., 4., 5. és 7. ik napjaiban tartják meg. Az évzáró vizsgákat itt is, az áll. polgári fiúiskolában is megtartották s május 29-én volt az ünnepélyes Te Deum.

A földműves szakosztály ünnepe. A veszprémi földműves szakosztály minden évben pünkösdi hétfőjén házi ünnepélyt tart. E napon szép zászlójuk alatt felvonulnak szt. misére a szt. László-templomba s utána a szakosztály helyiségében kiosztják a jutalmat az állattenyésztésben szorgalmas s az állatokkal emberesen bánó földműves ifjak között. Ezt a hagyományos szép ünnepélyt ez idén is megtartották. Aranyhimes zászlójukat a fényes májusi nap még aranyosabban ragyogtatta, a nyomában haladóik azonban megfogyatkozottak, buszabbak voltak, mint előző években. Nagy része a tagoknak a harcmezőn van, többen pedig hősi halált halva, idegen földben álmadoznak magyar véreikről. A szt. misét Guthell Jenő kápián mondta, a kántori teendőt pedig Gubicza Lajos helybeli tanító végezte s az alábbi alkalmi éneken emlékezett meg a háború elesett s küzdő hőseiről:

Isten trónja: elé sereglettünk;
Istennek szt. leke szállj felettünk.
Fényes lángolós pünkösdi tűz!
Tőlünk sok banatot, sok bajt elűz.

Szívünk feléd nyíló virág kelyhe,
Buzgó imádság az illat benne,
Szt. oltárod előtt kérve-kérünk:
Áldd meg vérrrel küzdő magyar népünk.

Segítsd diadalhoz az élőkét,
Nyugtasd az értünk halt pihenőket.
Óleld szent szivedre a sok árva,
Enyhítsd az özvegyek bus siralmát.

Küldj vigaszt, enyhülést jó szülőknék,
Világtalan s bűn kesergőknek.
Fűzde őket hozzánk szívünk szála,
Ragyogja be élők örök hála!

Atyai végzésed legyen áldott!
Oh, növeszd a vérből sok virágot!
Virágot a holtak, az élőknek,
Virágot boldogabb, szebb jövőnek.

A szakosztály vezetősége a 20—20 K jutalmat Glüek József és Ujj János földműves ifjaknak ítélte.

Drágasági pótlék. A Veszprém megyei Takarékpénztár tisztviselőinek drágasági pótléket utalt ki. Annál szebb dolog ez, mert a pénzintézetek is megérzik a háborús időköt. Nem kölcsönt kérni, hanem adósságot fizetni jönnek az üzletfelek. Mert sok a pénz. Így pedig nyagyan csökken a kamatjövdelem. Bár csak sok tisztviselőnek volna ilyen gondos, jó gazdája.

A kereskedőtanoncok vizsgálja. A kereskedőtanonciskolai bizottság az évzáró vizsgák rendjét így állapította meg: június 14-én a III. osztály, 15-én I. osztály, s 16-án a II. osztály, mindig délután.

Himnizoltás. Dr. Rosenberg Jenő v. t. főorvos e hét folyamán fejezte be a csecsemők oltását a rendőrkapitányi hivatalban. Beoltott összesen 200 csecsemőt. Ugyancsak a hét folyamán végezte el egyes iskolákban is az újraoltást. Ujraoltás alá került 334 gyermek.

Választmányi gyűlés. A Magyarországi Munkások Rökkant- és Nyugdíjgyűléte-ének veszprémi 48. számú fiókjá, vasárnap e hó 30-án, a Korona-szálloda befizetési helyiségében, délután 5 órakor választmányi gyűlést tart, amelyre ezuton is tisztelettel meghívja a tisztelt választmányi tag urakat az elnökség. Targysorozat: A közgyűlés napjának meghatározása és egyéb ügyek.

Vak katonáknak. Országszerte gyűjtést indítottak a háborúban megvakult vak katonák javára. A jószívű adakozók közé beálltak a veszprémi A) IV. osztály derék kis tanuló is és a szerencsétlenül járt katonabácsik segítségére 12 kor. 50 fillért gyűjtöttek. Hogy sért cselekedetüknek emlékét lássák, ide iktatjuk az adakozók neveit: Hosoff István 2 kor., Kletzár István és Kovács Kálmán (Alsóórs) 1 kor., Mihálik Lajos, Biczi

Ferenc 60 fillér, Kolb István, Hollósi Bandi, Vincze László, Detrich Ferenc, Fekete Sándor 40 fillér, Götzemberger László, Tisztartó Sándor 30 fillér, Lakner Géza 26 fillér, Schmidt Károly, Mózner László 24 fillér, Németh László, Karnis K., Léber József, Farkas Ernő, Zabó István, Hajagos Imre, Bella József, Kropf Lajos, Tolnay Ferenc, Winkler István, Rhonik Ferenc, Zuschmann János, Singhoffler Endre 20 fillér, Borhely József 14 fillér, Hajagos László, Steigler Antal, Jósá Ernő, Englert István, Szabó Ferenc, Husveth István, Hideghéti Béla, Treiber Ferenc 10 fillér, Nagy Pál, Cseh Lajos 8 fillér, Bertók Sándor és Czeiner Gyula 6 fillér. Az összeget Gubicza Lajos osztálytanító 15 koronára kiegészítette s a Budapesti Hirlap gyűjtésébe beküldötte.

Elemi iskoláink vizsgálja. A helybeli elemi iskolák, mint halljuk, június elején tartják a vizsgákat. A ref. iskolában jun. 6-ára, az izr. iskolában még utóbbra állapították meg a határidőt. A kath. elemi fiúiskolában még nincs megállapított határidő, de már is bizonyos, hogy a helyi hatóság tekintettel lesz a szülőik ama kívánalmára, hogy a több hónapi mulasztás még pár héttel pótolassék. A városi orvos ur kijelentése szerint, hála Isten, járványmentesek vagyunk, a tanulókat sem foglalja le gazdasági munka s így igazán az volna a jó intézkedés, amely a vizsgák idejét a jun. hó későbbi napjaira helyezi.

Csomagforgalom a postán. Az olasz háború folytán a dunántúli vasuti fővonalak közül a Déli vasuton s a fumei vonalon ideiglenesen hadi menetrend van. A személy- és postaforgalmat tehát korlátozták. Talán emiatt szállott hire annak, hogy a veszprémi postán a csomagforgalmat egy időre beszüntették. Illetékes helyről azonban azt az értesítést nyertük, hogy ez a hír valótlan. A postai csomagforgalomban eddig sejmiféle korlátozás nem történt. Legfeljebb a hadimenetrend akadályozta meg a küldemények gyors érkezését. Korlátozva van azonban a csomagforgalom a tábori postán, a harctérre, a 11., 39., 51. és 186. sz. hadiposták kivételével. A katonai parancsnokság ezt azért határozta, mert a civil publikum, a katonaság hozzátartozói visszaéltek vele. Utóbb u. is csak az *druminta* csomag szállítását engedték meg dohány cigarettá, zsebkendő s finomabb 350 grammal nem nehezebb fehérnemű elküldésére. A közönség azonban 8—10 drb. csomagot is feladott s ezekben osztotta el a könnyen romló élelmiszereket. A romlás is történt s rengeteg élelmiszert kellett megsemiteni. A csomagok torlódása s az élelmiszerek romlása által okozott kár és pazarlás miatt szüntették tehát be a tábori postán a csomagforgalmat. Ha a rendes csomagforgalomban korlátozás történne, azt a helybeli postahivatal felügyelősége kellő időben tudatja a közönséggel.

Anyakönyvezetők. Hunkár Dénes főispán Halász Jenő jegyzőséget az ajkai állami anyakönyvi kerületbe teljes hatáskörrel, Pogány Andor jegyzőgyakornokot a nemesvámosi kerületbe pedig korlátozott hatáskörrel anyakönyvvezető helyettesekké kinevezte.

Hős fia hős atya. Valahol a Kárpátok gerincén, lövészárók mélyén íródott a levél Csepeli Ferenc sífokai polgárnak a Feri fiáról, hősi elmúltáról. „Feri igazi hős volt, — írja szakaszvater — átöltök jobb karját egy rohamban, visszaparanccsolták a köztö-ző-helyre, de ő rohant tovább, folyton hajtogatva: nem érünk arra rá, előre, előre! Aztán nemeskára homlokon találva hősi halált halt.” És a levél nyomán gyászba borult egy ház lent a Sióparton. Nem zokogó gyászba. Vannak erős lelkék. Az igazi hősnék hős szülei vannak. Megy az édes-anya a plébániára, hogy jelentse gyászát, misét is mondasson drága hős fiáról. A plébános ajkán elhangzik a részvét; köszöni a polgár s mutatja levelét így szólva: „Büszke vagyok reá, hogy hős volt a fiam, igaz hősként halt meg.” Megható jelenet. Szívekbé markoló. Ily lelkéket, ilyen szavak diszére válnának a legintelligensebb embernek, mennyivel inkább a nép fiának. Mig ily lelkülettel találkoznak, házánk sorsa miatt nem aggódhatunk.

Tanítók a hivatalokban. A vallás- és közoktatásügyi miniszter hasznos rendeletet adott ki. A behívott tisztviselők miatt, különösen a közgazgatási hivatalokban ugyanis nagy a munkatorlás. S ez csak fokozódik, ha a nagy erőtömrítés szükségessége teszi a még felmentést élvező tisztviselők behívását is. Nehéz a nyugalmazott tisztviselőket alkalmazniak előbbi hivatalaikban, majd pedig egyes városokban megfelelő munkára a tanítókat. Most a kultuszminiszter elrendelte, hogy talu-

helyeken a szünet tartama alatt a tanítók kötelesek a rekvirálási dolgokban s a felszaporodott községi közigazgatási teendőkben közreműködni.

— **Vigasztalásul.** Nemrégén közöltünk egy hírt, mely megvizsgálhatta azokat, akik hónapok óta nem kapnak hírt a bevonult családtagokról. Ismét közölhetünk ilyen vigasztaló hírt. *Hili Sándor* veszprémi születésű jegyző *S Radovics Sándor* veszprémi lakos még szeptemberben orosz fogságba kerültek s onnan csak kilenc hónap múlva adtak életjelet. Kobarovszk városban vannak, Szibériában, az Amur folyó partján. Azt írják, hogy több veszprémi fiu is van közöttük.

— **Jegyzők önkéntessége.** A honvédelmi miniszter megengedte, hogy a hat középiskolát végzett s fegyveres szolgálatra bevonult B) osztályú népfelkésre kötelezett községi jegyzők az önkéntesi karposzományt viselhetik. Az igény hat középiskola sikeres elvégzéséről szóló bizonyítvánnyal igazolandó.

— **A hadsereg kitüntetései.** Április hónapban a király 10.334 kitüntetést adományozott a hadseregnek. Ebből 1084 rendjel és katonai érdemkereszt, 1583 legfelsőbb elismerés (Signum laudis), 668 egyéb érdemkereszt és 6629 vitézségi érem. A kitüntetések — a tengerészeket nem számítva — a közös hadsereg, a honvédség és az osztrák landwehr közt a következőképpen oszlanak meg.

Lipót-rend nagykeresztje 1 (közöshadsereg-beli), lovagkereszt 14 (10 közös, 2 landwehr, 2 honvéd).

Ferenc József nagykereszt 1 (közös), tiszti kereszt 21 (17 közös, 2 honvéd, 2 landwehr), lovagkereszt 117 (88 közös, 20 landwehr, 5 honvéd).

Katonai érdemkereszt III. osztály 1 (közös), III. osztály 784 (557 közös, 180 landwehr, 41 honvéd).

Signum laudis 1583 (1021 közös, 407 landwehr, 152 honvéd).

Koronás arany érdemkereszt 213 (151 közös, 58 landwehr, 8 honvéd), korona nélküli 77 (58 közös, 15 landwehr, 2 honvéd), ezüst koronával 262 (203 közös, 52 landwehr, 5 honvéd), korona nélküli 116 (80 közös, 6 landwehr, 26 honvéd).

Vitézségi érem: arany 100 (65 közös, 16 landwehr, 13 honvéd), ezüst I. oszt. 1349 (962 közös, 286 landwehr, 373 honvéd), bronz 1153 (650 közös, 311 landwehr és 170 honvéd).

— **Olasz menekültek.** Kétszázhuszonnyolc olasz menekült érkezett Pólából Veszprém városba folyó hó 25-én este. Közöttük 50 husz éven felüli férfi, 6 husz éven aluli férfi, 38 (2—14 évig) fiugyermek, 65 (2—28 évig) leány, 7 csecsemő, a többi asszony. A rendőrség a temető-hegyi oroda helyiségébe, a gazdakörbe és a közműves szakosztály helyiségébe helyezte el őket. Vacsoráról, amelyet a szegénykonyhában készítettek el a számukra és ugyanott el is fogyasztottak, a város gondoskodott.

— **Meghosszabbították a hadikölcsön jegyzését.** A második hadikölcsön jegyzésének idejét a kormány június 7-ig meghosszabbította. Az első határidővel a nagyarányban indult jegyzés lezárása technikailag is nehézséget okozott a bankoknak s takarékoknak. Az utolsó napok jegyzéseiből pedig az a tapasztalat tűnt elő, hogy a kisembereknek különösen pedig a földnépének bizalma most kezd ébredni s egyre nagyobb számban sorakoznak az állam kölcsönzői közé. Már ez a két ok is bizonyítja az elhalasztásnak hasznos és szükséges voltát.

— **Többet kapnak.** Az elesett tisztek özvegyei s árvái többet kapnak az eddig megállapított nyugdíjegényl. A honvédelmi miniszter ugyanis a harctéren elesett, avagy a sebesülés vagy hadi áradalom következtében egy éven belül elhalt tisztek özvegyeinek nyugdíját, illetve árváinak nevelési járulékát 5%-al felemelte.

— **Ne legyen senki sem nélkülözhető.** Székesfehérvárott így vélekednek! Szerintük a különféle hivatalokban, városoknál, vármegyéknél sok tisztviselő van, akiket mint nélkülözhetetleneket feleltettek a katonai szolgálat alól. Ezzel kapcsolatban, s különösen tekintettel az új olasz bonyodalomra, Kovács Sándor ottani városi bizottsági tag indítványt nyújtott be a városhoz amelynek tárgyalását a legközelebbi közgyűlésre kéri. Az indítványban azt ajánlja, hogy a város vonja vissza azokat a kérvényeket, amelyekben katonakötelezettségű tisztviselőinek felmentését kéri s mindenki, aki katonai szolgálatra alkalmasnak

található, vonuljon be a csapattestéhez. Hogy pedig a város közigazgatásában fennakadás ne legyen, *hívja be szolgálatra a nyugalomba lévő tisztviselőt s tanítókat*, akik a legnagyobb készséggel hajlandók ezen hazafias áldozatot meghozni. Ha a közgyűlés az indítványt elfogadja, úgy az indítványozó óhajára valamennyi törvényhatóságnak megküldik ezt a határozatot, hogy hasonló szellemben járnak el.

— **A rendőrkapitány figyelmeztetése.** Több panasza érkezett a rendőrséghez, hogy 7—14 éves gyermekek a Séd folyóban meztelenül fürdnek. Ez nemcsak izléstelen, de a közszemérmel is sérti. Felhívja tehát ezen az uton is a rendőrkapitányság a szülőket, hogy ettől gyermekeiket tartsák el, különben a szülők ellen kihágási eljárást indít. Magunk részéről is kérjük a kapitány urat, hogy ennek az ildomatlan viselkedésnek a legnagyobb szigorral vessen véget.

— **Nem lesz kávéhiány.** Az olasz háború miatt sokan kávéhiánytól félnek. Illetékes körökből hangzik, hogy nem fogynak ki a kávéból, mert Triest tőrháza fél évig is ellátják a kettős monarchiát. Sőt kaphatunk Hamburgból is, amely semleges kikötő s így Hollandiából állandó bevitele van.

— **Szélhámós.** Nagystilű szélhámóst fogott el a rendőrség pünkösd este Wildenauer Béla (álnéven Dr. Tionelli tanár) személyében. Tanárnak adta ki magát s a tanító egyesület pénztárából óhajtott segélyt nyerni. Egyik helybeli tanító a tisztes öltözetű, jó modoru s magát kórházból elbocsájtott népfelkelőnek mondott tanárt meg is szánta s ajánlólevéllel küldte az egyesület titkárához, aki azonban szerencsére elutasította. Most azután másutt próbált könyörödományt gyűjteni s ez sikerült is neki. Feljelentésre azután Dr. Török Gyula rendőrkapitány gyorsan intézkedett s Próder László fogalmazó éjjel, a városi állomásra elfogta. Csalás és csavargás miatt átkisérték az ügyességére.

— **Kiknek nem kellett a visszaható erő?** Jól sejtjük, hogy a szabadkőművesek nem jogi principiumok épségben tartásáért küzdöttek akkor, midőn a véderő csalóinak szigorú megbüntetésére hozott törvényt a visszaható erőtől mindenáron meg akarták fosztani. Nem ismerjük mi a szabadkőműves szervezetet olyan álmadozó társaságnak, amely holmi eszményi célok elérése érdekében késhegyig menő harcot hirdessen. Sokkal konokabb hirdetői és gyakorlói ők a történelmi materializmus tanának, hogysém őket „ideologiai” semmiségek — hála jól begyakorolt üzleties rutinjuknak — olyan könnyen kihoznák sodrukól. „A posztócsalók egyikenél, Neumann Lászlónál tartott házkutatás alkalmával tisztekre ment *Világ*-részvényit találtak”, hozta hírül a sajtó. S a „Világ”, kérem, nem posztógyár ám, nem is butorszállító vállalat, hanem az Eötvös szabadkőműves páholyban részvénytársasági alapon létesült napilap, amelynek hivatása a destruktív terjesztése. Ez a Világ jeleskedett napokon át abban, hogy jogi fejtegetéseket, intervjúkat tált föl olvasóinak — a visszaható erő ellen. Neumann László szabadkőműves volt, sőt a hárompontos igyekvések mecenása. Neumann László börtönben ül, sőt minden kilátása megvan arra, hogy nagyon szigorú, de megérdemelt büntetésben fog részesülni. Mindezzel szemben tényként áll, hogy Marcell Kadosa doktor ur pszichoanalitikus eljárással ki akarja mutatni, hogy a hadsereg hiénái nem gonosz emberek, csak ostoba, csasi emberek, majd a Világ tájékoztat a visszaható erő ellen. Milyen érdekesen s azért mégis egyszerűen függnek össze a szabadkőműves láncszemek!

— **A mezőgazdaság érdekében.** A hadügyminiszter megállapodott a két miniszterelnökkel és a közös miniszterrel arra nézve, hogy a monarchiában a tavaszi vetési munkálatok lehető eredményessé tételét elősegíti még azokon a hadművelési területeken is, amelyeken azt a helyzet megengedi. A hadsereg minden részét utasították, hogy a polgári hatóságokat az általuk megindítandó vetési munkálatok keresztülvitelében minél hathatósabban támogassák, minthogy ezek a munkálatok a hadseregnek és a polgári lakosságnak a jövő aratás után leendő ellátása tekintetében rendkívül fontosággal bírnak. A vetési munkálatokat a közigazgatási hatóságok vezetik. A hadtápparancsnokságot felhatalmazták, hogy a hadműveletek szünetlése esetén a helyeztetés mérten segítségképp átengedhessék a vetési munkálatokhoz a legénység és a fogatok egy részét. Erődtimények közelében a vetési munkák csak a katonai parancsnokság — illetve az erődtimények

parancsnokságának engedélyével történhetnek. Az erődtimények körzetében a vetési munkálatok csak házi kezelésben és az erődtimény parancsnokának felügyelete mellett végezhetők. A vetési munkálatok előmozdítása céljából a hadtápparancsnokság mindazon lovakat, amelyek katonai célokra teljesen hasznavehetlenekké váltak, árverés útján közigazgatási tisztviselő jelenlétében a helyszínen eladja. Kereskedőknek ilyen lovakat eladni szigorúan tilos.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

A háboru krónikája.

Május 23. Közép-Galiciában állandó siker kíséri vitéz csapatainkat. Az oroszok minden ellentámadása kudarcot vall. Bojan mellett, Csernovitól keletre súlyos veszteséget megüszult az oroszok ama kísérlete, hogy a Pruth déli partjára keljenek át. A németek Windautól nyugatra megsemmisítették egy orosz lovasezredet. Több helyen visszaverték a németek az ellenség támadását.

A franciák több támadása tegnap is összeomlott a német tüzelésben. A szövetségesek makacsul és elkeseredetten folytatják a támadást.

Május 24. Jaroslautól keletre, a felső Dnyeszter mentén és Csernovitól keletre egyformán visszaverték vitéz csapataink az oroszok minden előretörő kísérletét. Az ellenséget eközben nagy veszteség érte. Szövetségesünk Szavle vidékén az oroszok északi szárnyát megtámadta és megverte. Más helyeken visszaverte az ellenséges támadásokat. 2600 fogoly és 7 géppuska jutott a németek kezébe.

Május 25. A tiroli határon kisebb harc kezdődött. A partvidéki határterületen olasz lovasság mutatkozott. Hadiflottánk Olaszország keleti partvidékén eredményesen bombázott több katonailag fontos helyet. Tengerészeti aviatikusaink bombát vetettek egy olasz balloncsarnokra, Ankona katonai épületeire és a velencei arzenálra, kárt és tüzesetet okozva.

Közép-Galiciában sikerrel harcolnak vitéz csapataink. Az általános helyzet nem változott. Kielce vidékén a legutóbbi napokban 6300 fnyi orosz legénység és 30 fiszt jutott a fogságunkba. Külföldi sajtóvélemények az orosz teljes vereségét hirdetik.

A németek visszaverték több angol és francia támadást. A visszavert franciákat súlyos veszteség érte. A Maas és a Mosel között tovább folyik a harc.

Az angol-francia veszteség a Dardanelláknál egyre növekszik. A török útegek eltaláltak két angol páncéloshajót.

Május 26. Velencétől Barlettáig, az egész olasz keleti partot az olaszokra nézve fájdalmas eredménnyel bombázták hős tengerészeink. A siker igen nagy, az olaszok kára rengeteg. Velence, Rimini, Sinigaglia, Ankona, Chiaravalle, Pontenza és még egész sereg hely egyformán megérezte hajógyuink pontos tüzelését és bator repülőink pusztító bombáit. Egy olasz torpedóromboló a nyílt tengeren fölgyújtották és elsüllyesztettek vitéz tengerészeink. Tengerészeinknek az ellenséggel való szembeszállása bámulatra méltó és biztató a jövő eseményeire. A szárazföldön itt-ott csak jelentéktelen csetepaté folyik.

Nagy orosz erők minden támadását visszavetik vitéz csapataink. A szövetséges csapatok tegnap elfoglalták Radymnot és tovább nyomultak keletre és délkeletre. A támadni próbáló ellenség visszaverése közben 21.000 oroszot elfogtak, 39 ágyút és több mint 40 géppuskát zsákmányoltunk. Csapataink délkeletről egyre közelebb nyomulnak Przemysl felé. A németek északnyugati Oroszországban a Dubizza folyó mellett nagy orosz erőket vertek meg és 2240 foglyot ejtettek.

Május 27. A karintiai határon csapataink több támadást visszavertek. Az ellenséget jelentékeny veszteség érte. Az egyik helyen az ellenség megfutamodott és minden főszerelést hátra hagyta. A tiroli határon is az első lövésre futásnak eredt az olasz katonaság. A tegnapi flottatámadás sikere, amelyet letagad és eltitkol az olasz hadvezetés, igen lesújtó hatással volt Olaszország népére. A háborúért kiabáló most elcsöndesedtek.

Przemyslnél tart a csata és állandó siker kíséri vitéz csapatainkat. Most már Radymnotól keletre is átkeltek csapataink a Szanon Radymnotól keletre a 6. osztrák és magyar hadtest rohammal elfoglalta a zagrodlyi hídfőt és kikényszerítette

ritette a Szanon való átkelést. Przemysl körül minden irányban győzedelmes a harcunk. Egyre több a hadifogoly és a hadizsákmány.

Május 28. Nagy harccal, de bámulatos vitézséggel és csodálatos kitarással verik vissza derék csapataink a megvert és támadni próbáló orosz seregeket. Przemysl felé állandóan előre nyomulnak. Radymnától keletre egyre tért nyerünk. Przemysltől délkeletre benyomultak az ellenség fővédelmi vonalába és visszaverték az oroszokat. Drohobictól délkeletre és Stryjnéltől áttörték az oroszok erődített vonalát és visszavonulásra kényszerítették az ellenséget. A zsákmány még nem tekinthető át.

A tiroli határon az ellenség nehéz tüzérésszel bombázza erődítményeinket. A Cordevole-völgyben két olasz századot géppuskatűzzel megsemmisítettek csapataink. Ellenséges csapatokat, amelyek a partvidéken átlépték a határt, visszavertünk.

A franciák rengeteg erőfeszítéssel intézik támadásait és kísérik meg az áttörést. Vermelles és a Loretto-magaslat közt ezt a kísérletüket nagy veszteség érte. A német állások előtt szokatlanul nagy számmal fekszenek francia elesettek.

A Dardanellák ellen való támadás sikertelensége napról-napra szembetűnőbb. A Triumph angol páncélos után most a törökök elsüllyesztették a Majeztic angol sorhajót is. Az angol Reuter-ügy-nökség az angolok teljes kudarcáról és rengeteg veszteségéről tesz jelentést.

A tanító hivatása a harcterén.

Irta: **Boda Béla** számvivőormester.

— Cenzurázva. —

A világháború a nemzet napszámait is fegyverbe szállította, s sok ezren küzdünk ma már a harc mezején. Világháború! E fogalom nagyságánál fogva hódít, kábit, ideget feszít, öl, szivettép, nyomában fájdalmat fakaszt. Megszoktuk. Kilenc hónapja, hogy a hadi kényeret eszem, de egy pillanatra sem feledtem hivatásomat.

A háború viszontagságai, küzdelmei, nehéz sulyként nehezdednek a hitben megerősödött öreg népfelkelők lelkére. Közöttük vagyok, látok, tapasztalok örömmel sok lélekemelő cselekedetet. Látom, hogy a legnehezebb pillanatokban éppen úgy, mint a derűs órákban, a vallási áhitat kétség megnyilatkozása mellett, a legbelsőbb őszinte áhitat is látható zalai népfelkelőink magaviseletén.

Legénységünk alig néhány kivételével, Veszprém egyházmegyei hívek. A század számvivője vagyok, kinek legfőbb feladata a kifáradt legénység táplálásáról, ruházatáról gondoskodni, s ha valaki hősi halált hal, a szükséges intézkedéseket megtenni. Én, mint tanító e munkakörömhöz a vallási buzgóság ápolását, a lelkek vigasztalását, a honvágyi fájdalmak csillapítását, az otthon való lelki megnyugtatását is kifizetem célul. Céloimat még eddig elértem.

Bizonyára kérdésként áll kollegáim előtt, hogyan lehet a háborúban a lelkeket ápolni egy tanítónak?

Röviden leírom, hogyan védekezem én a háború viharában orkárok ellen Krisztus erős várát.

A háborúban Isten házába menni csak álom. A 9 hónapi háború ideje alatt, egyszer láttam r. kath. templomot (a szerb és török templomokról nem szólok), de fájdalom benn nem voltam...

Zászlóaljunknak lelkésze nincs. A sebesülteknek lelki vigaszt, az utra bátorítást, csekélységem nyujta...

Ilyenkor kettős hivatást töltök be. Otthon falucskámban temetéskor a lelkiatya helyettesít engem is, s itt én helyettesítem őt is. Kölcsonos a hiánypótlás. A legtöbb katonának kezében, éjnek idején, fegyver helyett — nyugalom óráiban — egyiknél olvasó füzért, a másiknál kis imakönyvet, a harmadiknál háború röpimát látok, (az egyházmegyei hivatalból kérnék alázattal néhány száz röpimát...) s a tábori tűz halvány fényénél, a tűzfalu egybangu pattogása mellett, áhitattal végzik esti imájukat.

Döröghet az ágyu, eshetik a srappnell; az én népfelkelőim bátrak, erősek, mert szíveikben ott él a vallási felbuzdulás, az Isten féltelme, a hit vigasza.

Sajnos, vannak itt is konkolyhintők, kik kétes csirájú magjukat, a háború kétségbeesésében, az ágyu morájának pillanatában, alkalomszerűleg igyekeznek elhinteni, de örömmel konstátalom, hogy zalai népfelkelőink állják a lelkeik felé szórt vihárt! Lelkeiken a sáttán incselkedése erőt venni, még a válságos pillanatokban sem tud.

Mielőtt ütközetbe mennénk... ünnep előtt állunk, készülünk... imádkozunk. Halottainkért, sebesülteinkért már több plébániára elküldtük filléreinket gyászszeme végzéséért.

Krisztus Urunk születése ünnepéig mindig sikerült, a lelkeket megnyugtatni. Mindnyájunknak erős volt a hite, hogy a szent ünnepeket családi körünkben, otthon ünnepelehetjük. Fájdalom, álmunk nem válhatat valóra. Ugy gondoltuk, hogy terheinken kinyitünk, a szent ünnepek napján családunkhoz, barátainkhoz, az otthon levőkhöz néhány sorban szólunk. Számos plébánia címére több-kevesebb összeget küldtünk gyertyára, egy-egy fohászszertű ima kíséretében, melyet karácsony ünnepeire, a szöszékről való felolvasás céljából küldtünk.

A következő plébániák szívesek voltak válaszolni: az ukki, pusztamagyaródi, csesztregi, alsó-lendvai, bagonyai, novai, szepetneki és lendvavarsárhelyi plébániák; továbbá községem (Rigács) r. kath. hívei. A karácsony szent ünnepeit egy D... menti völgykaltan néhány kis szegényes török viskó füledt oduiban töltöttük.

Néhány szép, ismert karácsonyi éneket tanultunk. Egyik nagyobb épületet kiválasztottuk templomnak s a szent estét énekek zengése mellett kellemesen ünnepeitük. (A szerb golyók mai léha kalandozásait egyszerűen nem vetjük figyelembe... ünnep van...) Szegények vagyunk, egyéb tárgyak hiányában karácsonyfánkra hadikenyérszemet, néhány hadigyertyát helyeztünk, melynek halvány fényénél betűzgettük az imakönyvecské karácsonyi énekeit.

Karácsony napján az ebédünk is ünnepies volt. Figyelmes, jóindulatu századparancsnokunk sajtójából egy sertést ajándékozott a századnak ebédpótlás címén.

Délután tovább ünnepeitünk. A hálaadó év-utolsó estét szintén megünnepeitük, kérve Istent, hogy a jövő évben mielőbb küldje el számunkra a béke szent angyalát. Karácsony ünnepei alatt boldogan meséitük egymásnak, hogy husvétkor „otthon leszünk”.

Mindenki a saját falucskájában énekelheti: „Feltámadt Krisztus”... stb. szép éneket. Biztunk, hogy az Istenember feltámadásával a mi boldogságunk is újra feltámad! Husvétkor... elpirultam... jóslatom megcsalt. Képzeteim merészen elkalandozott. Az ibolya kinyílt már a hegyek oldalán, a honfiak sirján.

A fák kihozták már leveleiket, a boszniai cseresnyefa már virágzik, a fecske is visszatért idegen országból, s mi még csak a régi, 9 hónapos hangulatban.

Krisztus feltámadott! Kősziklája megrepedt, hogy az igazság napfényre jöhessen, s a szíveket megnyugtassa.

Már nem soká késhetik a világháború béke-angyala!

Valamint Krisztus a kőszikla sirjából saját erejéből feltámadott, úgy kell a béke angyalának, az ellenséges kősziklák közül feltámadnia, mely meghozza a szívek nyugalmát, a családi tűzhelyek boldogságát, a vallási szeretet, az áhitat régi ápolását.

Harangok elhaló zugása, muzsikája ütötte meg füleimet.

Népfelkelők! Halljátok?

Az ellenséges oldalról jön a hang... csendes méltóságtelejes... hallgatom... s eszembe jutott... ez is az Istent dicséri... 9 hónap után először... hív a harang imára. Idegen, „ellenséges harang”! Önkénytelenül-e vagy egy különös érzés hatása alatt-e, de sapkámat levéve ajkam imára nyílt...

... légyen meg a te akaratod. Add Uram, hogy mielőbb szeretett falucskám templomának szentelt oltára előtt énekelhessem a „Te Deum” háláéneket.

A Pyreneusok körül.

— Irta: **Zsigmond János.** —

26

Az ájtatoskodók társadalmi állása.

A kegyhelyen ájtatoskodók közelebről megfigyelve, többféle tapasztalatra jöhetünk. Ezek között kiemelendő az a meglepő körülmény, hogy az ájtatoskodók nagy többsége az intelligens osztályból kerül ki. Első sorban áll ez a belföldi, vagyis a francia látogatókra. Ebből megérthetjük azt, hogy a divatos vallástalan áramlattal szemben éppen az értelmi osztályban találhatók Franciaországban fölésszámmal olyanok, akik megőrizték a maguk önállóságát és éppen intelligenciájuknál fogva nem usznak a mesterségesen megindított áramlattal, hanem követik eszük és szívük sugallatát még akkor is, ha abból rájuk hátrányok származhatnak. A vezető köröknek van is gondjuk arra, hogy mindazokban, akik fölük bármilyen téren függő viszonyban vannak, elnyomják a vallásos érzés és gondolkodás mindennemű megnyilatkozását. Áll ez különösen a tisztviselőkre és a hadsereg tisztjára. Ezek fölött a vezető körök rendelkeznek. Jól szervezett kémrendszert utján a legnagyobb pontossággal nyerik az értesítéseket állami szolgálatban álló alantaisaikról. Elég valakinak templomba járnia, már bekerül a fekete könyvbe. Ha pedig annyira merész volna, hogy Lourdesba is elzarándokolna, akkor a legkomolyabbra is el lehetne készülve. Az ilyen zarnoki rendszer mellett a tisztviselőnek nem is tanácsos elárulnia vallásos érzületét, mert az elmaradhatatlan megtorlás rövid idő alatt bármilyen formában bekövetkeznék.

Szerencsére Franciaországban sem mindenki tisztviselő vagy katonatiszt. Van ezek mellett a függő állásban levők mellett nagyszámu intelligens és vagyonos független polgárság, mely van elég értelmes ahhoz, hogy önállóságát megőrizze és elég bátorsággal is rendelkezik, hogy hitét megvallja bármikor. Ezekből a családokból kerülnek ki Lourdesnak francia látogatói, akik minden alkalommal elárulják intelligenciájukat, uri voltak. Ezért van részben akkora rend, fegyelmeztség és tisztaság mindenütt.

Sajnálattal nélkülözi Lourdes egy részét a francia köznépek. Egy részük csak, mert a köznépek köréből is sokan megfordulnak ugyan a kegyhelyen, de aránylag mégis kisebb számmal vannak képviselve, mint az értelmi osztály. A jómódu francia földmives-osztály is hatása alatt áll az általános áramlatnak és ha egyelőre csak közönyössé van is téve hite iránt, ez már nagy vívmány, mert a közönnyt követni szokta az elmaradhatatlan hitetlenség. A falusi lelkészek nem tudják ellensúlyozni az államhatalom által pártfogolt tanítók és tisztviselők hatását, különösen az előbbieket. Az iskola, az ő szellemi csataterük, ahol az ifju nemzedéket teljes hitetlenségben nevelik. Nincs az a fogalom, mit az államhatalomnak ezek a mindenre fogható szolgái ne szórának egyházra, papságra. Nyilvánosan úgy, mint magánkörökben egyaránt végzik romboló munkájukat. Gyűléseken ők a hangadók s a nép nem hallván mást, mint folytonosan piszkolást és gyalázást egyháznak és papságnak, alacsonyabb értelmi fokánál fogva készpénznek veszi mindazt, mit lépten-nyomon hall. Így lett a francia köznépek is már belevonva abba az áramlatba, mely jelenleg még tartózatlanul terjed és beláthatatlan következményeket vonhat maga után.

A nagyközönség keveset hall azokról az állapotokról, melyek Franciaországban egyházi és vallási téren uralkodnak. Keveset tud, mert amely lapokból azokról a állapotokról értesülhetne, azokat nem olvassa, amely lapokat pedig olvasni szokott, azok a szellemi rokonságra való tekintettel, melyben a francia vezető körökkel vannak, csak keveset és széptírt

alakban szokták közölni az ilyen természetű dolgokat. Csak kevesen tudnak róla a nagyközönség köréből, hogy mennyire nem szolgált rá a francia papság arra a rendszeres hajszára, melyben állandóan része van. Kifogástalanabb papsága talán soha se volt Franciaországnak, mint a mostani. Ugy magán, mint nyilvános élete kifogástalan. Ha a legkisebb megróni valót fedeznének föl egyeseken, sietnének azt nagyra fölfújva kürtölni országgyűlővilággá. De nem teszik, mert nem tehetik: nincs mibe belekapaszkodniok. Minden egyes kisérletük ezen a téren meghiusult, mert rövidesen kitűnt, hogy pusztá ráfogás és rágalom volt az egész. Már pedig ezt következetesen folytatni nem tanácsos, mert a közönség a méltatlanul üldözöttek pártjára szokott állni, ami rájuk nézve nem volna kívánatos.

Valószínű, hogy a francia vezető körök Lourdest is csak a külföldre való tekintettel, különös pedig az idegenforgalomra való tekintettel kemélik. Máskülönben nincsen kizárva, hogy Lourdest is az a sors érné rövid idő alatt, ami a többi templomokat. Egyházi fölszerelése közprédaként kerülne eladásra és a díszes egyházi ruhákból szalon-díszeket készítenének, hogy bizonyos körök nagy öröme egész Európa szalonjaiban mint francia különlegességek szerepeljenek és érdekes eredetűnek fogva közbeszéd tárgyát képezzék. Nincs kizárva azonban annak a lehetősége sem, hogy mindez Lourdes műbeccsel bíró egyházi fölszerelésével is megtörténik. Ahol az eddigiek megtörténhetek, ott a továbbiak is könnyen megtörténhetnek.

Lourdes egyéb nevezetességei.

Különben Lourdesban gondoskodtak róla, hogy a zarándokok megtalálják a maguk szórakozását is. Ezek jobbára megalatlan vannak magával a kegyhellyel, különösen annak eredetével. Ide tartozik az a nagyszabású körkép, mely a kegyhely eredetét van hivatva nagy méretekben, természetesen hűséggel megörökíteni. Látható ott a barlang a maga eredetiségében az első jelenések alkalmával, mikor a kis Bernadette a látomány előtt imádkozik. Látható a jelenések híreire mindenünnen siető néptömeg, köztük III. Napoleon császár katonái üldözöttek, a hatóságai szemelyek, az orvosok stb. A régi Lourdes az erőddelel együtt a maga eredeti valóságában van előállítva egykoru festők által.

Látható még életnagyságu pánoptikum-szerű alakokkal a kis Bernadette családi körére vonatkozó minden mozzanat: a kis Bernadette bárányaival játszadozik, nevelő atyja házi dolgokkal foglalkozik. Majd egyszerű lakásukon megjelenik a község papja a jelenések híreire. Komoly ábrázattal kézvezősködik a kis leánytól és nevelő anyjától a történetek felől. A kis Bernadette ott áll a komoly bácsi előtt és elmondja a történeteket.

Ott van hűten utánozva Bernadette apáca-kori cellája a nevers-i kolostorban. Megható egyszerűségű cella, még a fekvőhely is szigorú aszkétának való egyszerű deszka-tákolmány, letakarva valami ruha-félével.

IRODALOM.

* **Magyar Kultúra.** Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horászky-u. 20 sz.) — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Tanulmányok: Vallás és vallások. Dr. báró Vécsey Aurél. — A főpapok játékosága a hadügy terén. II. Bölcsey Ödön. — Bródy Sándor drámái. Deák Viktor. Tárca: Nónni és Mannl. IV. Jón Svensson S. J. Pajzs És Kard: Az élet problémája. Dr. Koch Nándor — vizsgálható erő... r. — A szabadkőművesek népies kosztümében. B. K. Szemlék És Kritikák: Remény. r. — Könyvek: Werner Sombart. Händjer und Helden. Burján Károly. — P. Pohlinger N. Bekény. Mi az igazság? Dr. Robitsch Ferenc. — Színház. Magyar Színház. — k. — Vígyszínház. Z. — Napió. Az olasz szabadkőművesek. B. K. — Rövid fejtéjegyzések. bk.

* **Mária-Kongregáció.** Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkesztő Bangha Béla S. J. (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 kor., külön ren-

delve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca. 25. — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Elmélkedés. Müller Lajos S. J. — Levelek egy leánykongreganistához. Laci bácsi. — Liliomszál a ravatalon. László Ferenc S. J. — Szeljegyzetek. Kóródi Katona János. — Meier G. O. S. B.: Szent Bernát élete. Fordítja dr. Várkonyi Fidé S. O. Cist. XII. — Hírek. — Halottak. — Bucsuzókhoz.

* **Vargha** Dámján dr. cist. r. gimn. tanár **Jézusom örödmöm** imakönyvének harmadik kiadása a napokban hagyta el a sajtót. A háborus viszonyok akadályozták ennek az egész országban közkedveltségnek örvendő ima és énekkönyvnek eddigi megjelenését. A harmadik kiadás a 41. ezer példánnyal indult utnak, hogy tiszta szeretettel és hittől sugárzó lapjaival terjessze a kath. vallás fenséges igazságait és nemes oktatásait. Vigasztalást, enyhülést, megkönnyebülést nyújt a jelen háborus szenvedések között ez a kedves és szép imakönyv, melyet — szerzője imádságos lélekkel irt, s amelynél kedvesebb, hatásosabb, szívet-lelket megragadóbb imakönyvet nem adhatunk ifjuságunk kezébe — írja egyik bíráló. — Ezen az imakönyvön végigvonul a gyakori, szent áldozásnak lelkesítő szeretetének áhitata; lelket ad, s szívet nevel és föleml a végtelen Istenhez, aki egyedül adhat kegyelmet nekünk. Kapható minden könyvkereskedésben, aranynyomásos vászonkötésben 1-20 kor., párnázott bőrkötésben 3-20 kor.

KÖZGAZDASÁG.

Az Anker élet- és járadék-biztosító társaság Wienben 1915 május 15-én tartotta rendes közgyűlését. A lefolyt év előterjesztett számadási jelentése szerint 12386 kötvényt állított ki ujonnan 68.154.493 K 32 f. tőkérről és 180.334 K 16 f. járadékról. A biztosítási állomány az 1914. év végén 91516 szerződéssel 615.634.491 K 90 f. tőkét és 2.173.820 K 75 f. járadékot tett ki. A számadási évben a bevételek 36.876.685 K-ra rugtak. Az **összes vagyon 219.412.920 K 49 f.** A biztosítottak részére 1914. évben kifizetett összegek 23.586.615 K 30 f-t tettek ki. Az évi felesleg az egyes nyereségosztalék-kategoriák eredményének beszámításával 3.054.084 K 17 f.; ebből a halálesetre nyereségrészesüléssel biztosítottak javára 2.004.621 K 76 f. esik. A részvényesek 480.000 K-t (részvényenkint mint az előző évben 240 K-t) kapnak, a tartalékok javára 300.000 K utaltatott át. A társaság tulajdonában levő értékpapírokon szenvedett újabb árfolyamvesztésig a folyó számlából teljesen fedezhető volt, ugyszintén az összes 1914 december 31-ig bejelentett hadikárok. **A létező árfolyamvesztéségi és háborúbiztosítási tartalékok érintetlenül rephdelkezésre állanak most is.** A nyereségrészesüléssel kötött haláleseti- és vegyes biztosítások üzemszámlájának feleslegéből a biztosítottak javára az 1914. évre nyereségosztalék gyanánt kifizetésre kerül: és pedig A osztalékterv szerint (régí számla) az évi díjnak 40 százaléka, A osztalékterv szerint (új számla) 20 százaléka és B osztalékterv szerint a biztosítási tartam mérvéhez képest egy évi díj 42 százalékgig terjedő nyereség-osztalék. Az igazgatótanácsba gróf Hoyos Szaniszló újra beválasztott.

Anyakönyvi kivonat:

— 1915. május 2-től május 29-ig. —

Születés.

Auerbáh Károly és Kelemen Erzsébet fia József r. kath. — Lustig Sándor és Nagy Mária leánya Ilona r. kath. — Schäffer Imre és Főczény Ágnes fia Imre r. kath. — Pintér János és Szabó Mária fia János r. kath. — Strenner György és Képes Éva fia Antal r. kath. — Hollósi Vendel és Hozák Mária fia József r. kath.

Halálozás.

Varga István r. kath. 28 éves. — Timkó Mária r. kath. 2 éves. — Pillitz Dávid izr. 83 éves. — Lesnyák János r. kath. 12 hónapos. — Mustos Mária r. kath. 12 éves. — Tóth József Gyula r. kath. 9 hónapos. — Fülöp Károlyné Szekuli Mária r. kath. 47 éves. — Brett Antal izr. 89 éves. — Kujber Mihály r. kath. 2 éves. — Kircsi Gyula r. kath. 5 hónapos.

Házasság.

Kreps Antal (özv.) r. kath. és György Karolin r. kath.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Hirdetmény.

A Veszprémmegyei Takarékpénztár Részvénytársaság

Veszprémben, tudatja t. üzletfeleivel, hogy f. évi június hó 1-től kezdődőleg

állandó betétek után 4 és $\frac{1}{2}$ %
folyószámla betétek után 4 %

kamatot fizet.

Az intézet fizeti a tőkeamat-adót is.

Az igazgatóság.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurbán

Wellner Gyula

régí jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogszatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsopok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Nagy cipővásár

a volt Héjas János óras üzlet-helyiségében :: VESZPRÉM,
Rákóczi-tér 7. sz.

Több ezer pár legjobb minőségű női-, férfi- és gyermekcipő

megvétele folytán 10 koronától feljebb a legdivatosabb cipőket szállítom t. vevőimnek. Olcsó árak.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal-
eset, szavatoossági, élet- és já-
radék-biztosításokat.

A társaság a legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabad-utca 3. sz. földszint. Képviselet: SÜLY LÁSZLÓ.

Ki tudja meddig tart
a háboru?

Eppen azért
mindenkinek érdeke

hogyan
cikkeit

ott szerezzék be, ahol a leg-
jobbát legolcsóbban kapja.
Női fehérneműeket és férfi
ingeket, lábravalókat legcél-
szerűbb

Rádynál venni,

ahol a nagy készlet lehetővé
teszi az olcsó és kényelemsze-
rinti kiszolgálást. — Divatos
retikülökből és pénztárcákból

állandóan

szintén nagy választékot talá-
lunk, ugyancsak kalapokban,
gallérokban és divatnyakend-
őkben olyan készlet van,
hogy bármilyen kényes
ízlelést kitudunk elégíteni.

Rádi István és T^{sa}

Veszprém.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítik. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

**Ásványvíz
nagy raktára!**

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvízek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borviz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1 1/10 lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyú-
víznek, Mohai Agnes,
Giesshübl, Csizi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau, —
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.**

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, is métefa d o k n a k előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, arjegyzékek, körle-
velek, hirdetmények, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, nev-
jegyzék, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plebania-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetőzés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
velpapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgál-
pok, tetőzés szerinti menylégekben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
irodai, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postal megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61